

Prof. dr hab. Jadwiga Hamułka

Warszawa, 21.02.2024

Katedra Żywności Człowieka

Instytut Nauk o Żywieniu Człowieka

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Recenzja

osiągnięć naukowo-badawczych, dorobku dydaktycznego i organizacyjnego
Pana dr inż. Roberta Andrzeja Gajdy, adiunkta w Katedrze Żywności Człowieka
Wydziału Biotechnologii i Nauk o Żywności, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu
w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie technologia żywności i żywienia.

Recenzja została przygotowana w związku z pismem Pani prof. dr hab. Agnieszki Kita, Przewodniczącej Rady Naukowej Dyscypliny Technologia Żywności i Żywienia Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, z dn. 15.12.2023 r. Pismo informuje, iż zgodnie z pismem Rady Doskonałości Naukowej z dn. 16.11.2023 r. (DRKN. Z4.400.118.2023) oraz Uchwałą nr 58.2023 TZZ Rady Naukowej Dyscypliny Technologia Żywności i Żywienia Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu z dn. 28.11.2023 r. została mi powierzona funkcja recenzenta w ww. postępowaniu. Postępowanie habilitacyjne zostało wszczęte w dn. 28.09.2023 r. w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie technologia żywności i żywienia.

Niniejsza recenzja została opracowana na podstawie przesłanych materiałów, tj.:

1. danych wnioskodawcy
2. autoreferatu będącego opisem osiągnięcia naukowego zgłaszanego jako przedmiot postępowania habilitacyjnego,
3. wykazu osiągnięć naukowych,
4. kopii 6 publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe,
5. oświadczeń współautorów o udziale w publikacjach
6. kopii dokumentów potwierdzających staże naukowe
7. kopii dyplomu doktora
8. analizy bibliometrycznej dorobku naukowego – Biblioteka Główna UP we Wrocławiu

oraz baz: Web of Science i Scopus, jak również stron www czasopism.

Przesłane do oceny dokumenty spełniają wymogi formalne określone w art. 221 ust. 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.), a przedstawiony do oceny cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych oraz pozostałe dokumenty wyszczególnione w art. 219 ust. 1 pkt. 2 przytoczonej ustawy są zgodne z wymaganiami i uzasadniają do przeprowadzenia postępowania.

1. Informacje ogólne – przebieg kariery naukowej i zawodowej (Informacje ogólne o Kandydacie) Sylwetka i rozwój naukowy Habilitanta

Dr inż. Robert Gajda jest absolwentem Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, gdzie na Wydziale Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji w 2003 roku uzyskał tytuł zawodowy magistra inżyniera, a w 2013 roku stopień naukowy doktora nauk rolniczych, w zakresie technologii żywności i żywienia, ze specjalnością żywienie człowieka. Praca doktorska, pt.: *„Postrzeganie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności a zachowania młodych konsumentów na rynku usług gastronomicznych”* została wykonana pod kierunkiem naukowym dr hab. Marzeny Jeżewskiej-Zychowicz, prof. nadzw. SGGW (obecnie prof. dr hab. Marzeny Jeżewskiej-Zychowicz).

W 2019 roku (1.10.2019) dr inż. Robert Gajda rozpoczął pracę w Katedrze Żywienia Człowieka, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu najpierw na stanowisku asystenta, a następnie na stanowisku adiunkta (od 1.10.2021 r.). Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora Habilitant najpierw pracowała jako nauczyciel przedmiotów zawodowych gastronomicznych w Zespole Szkół Ekonomicznych im O. Langego w Kielcach (w latach 2004-2016), następnie jako wykładowca w Zakładzie Medycyny Sportu i Dietetyki w Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu (w latach 2016-2017) i w Niepublicznej Wyższej Szkole Medycznej we Wrocławiu (w latach 2017-2018). W okresie od 1.03.2028 do 30.09.2019 był zatrudniony jako adiunkt w Katedrze Dietetyki i Badań Żywności, Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie.

W 2014 roku dr inż. Robert Gajda, na mocy Aktu nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela KO.II.AZ.5861.135.2014, uzyskał kwalifikacje nauczyciela dyplomowanego (decyzja Komisji Kwalifikacyjnej Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty).

Habilitant jest również członkiem 2 towarzystw naukowych, tj. Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności – oddział Wrocławski oraz Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego – Oddział Dolnośląski (Wrocław).

W przedłożonych dokumentach nie znalazłem informacji, aby dr inż. Robert Andrzej Gajda ubiegał się wcześniej o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

2. Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą postępowania habilitacyjnego

Osiągnięcie naukowe przedstawione przez dra inż. Roberta Gajdę w postępowaniu habilitacyjnym stanowi cykl sześciu powiązanych tematycznie publikacji naukowych, które ukazały się drukiem w latach 2020-2023, w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym. Cykl publikacji odzwierciedla jeden z czterech podstawowych nurtów zainteresowań Habilitanta i został ujętych pod wspólnym tytułem **„Postrzeganie bezpieczeństwa żywnościowego i jego wybrane uwarunkowania w grupie osób starszych w Polsce”** (zmiana tytułu osiągnięcia na prośbę Kandydata z dn. 30.10.2023 r.). Wszystkie publikacje wchodzące w skład osiągnięcia to oryginalne prace naukowo-badawcze, opublikowane w czasopiśmie znajdujących się na liście czasopism naukowych MNiSzW/MEiN, w tym 4 w bazie Journal Citation Reports (JCR). Ich sumaryczny Impact Factor według listy JCR zgodnie z rokiem opublikowania wynosi **24,20**, a punktacja wg list MNiSzW/MEiN - **740 pkt** (zgodnie z rokiem opublikowania). Prace zostały opublikowane w następujących czasopiśmie: Żywność, Nauka, Technologia,

Jakość (2); Food Security (1), Nutrients (2) oraz Foods (1), w różnych wydawnictwach, takich jak: PTTŻ, Springer oraz MDPI. Są to następujące publikacje:

P1. Gajda R., Kołożyn-Krajewska D. (2020): Ekonomiczny aspekt bezpieczeństwa żywnościowego w gospodarstwach domowych osób starszych z uwzględnieniem wybranych cech socjo-demograficznych. *Żywność, Nauka, Technologia, Jakość*, 27, 1 (122), 111-121. DOI: 10.15193/zntj/2020/122/326.

P2. Gajda R., Jeżewska-Zychowicz M. (2021): The importance of social financial support in reducing food insecurity among elderly people. *Food Security*, 13, 3, 717-727. DOI: 10.1007/s12571-021-01151-1.

P3. Gajda R., Jeżewska-Zychowicz M. (2020): Elderly perception of distance to the grocery store as a reason for feeling food insecurity – can food policy limit this? *Nutrients*, 12, 10, 3191. DOI: 10.3390/nu12103191.

P4. Gajda R., Jeżewska-Zychowicz M., Styczyńska M., Jarossová M.A. (2022): Food insecurity in the households of Polish elderly: diversity in the perception of its causes by demographic and socioeconomic characteristics. *Foods*, 11, 3222. DOI: 10.3390/foods11203222.

P5. Gajda R. (2023): Relationship between food insecurity of variable cause, physical activity and selected health situations among the older adults in Poland: a cross-sectional study. *Żywność, Nauka, Technologia, Jakość*, 30, 1 (134), 85-104. DOI: 10.15193/zntj/2023/134/439.

P6. Gajda R., Jeżewska-Zychowicz M. (2023): Relationship between food insecurity and nutritional risk among the older adults in Poland – a preliminary study. *Nutrients*, 15, 3232. DOI: 10.3393/nu15143232.

We wszystkich publikacjach dr inż. Robert Gajda jest pierwszym autorem i autorem korespondencyjnym, co wskazuje na duży wkład, zarówno merytoryczny, jak edytorski Habilitanta w powstawanie ww. publikacji. Według deklaracji Autora oraz informacji zawartych w oświadczeniach współautorów i analizie informacji podanych w opublikowanych pracach (*Author Contributions*) Kandydat pełnił wiodącą rolę w powstawaniu wszystkich sześciu publikacji. Jego wkład polegał na opracowaniu koncepcji badania, metodyki badawczej, wykonaniu badania – przeprowadzeniu badań ankietowych, opracowaniu wyników badań, w tym analizie statystycznej i opracowaniu graficznym oraz wiodący udział w przygotowaniu manuskryptów. Udział współautorów (4 naukowców) był na ogół pomocniczy i polegał na współudziale w opracowaniu statystycznym wyników, doborze i analizie bibliografii oraz współpracowaniu dyskusji i pracach edytorskich. Publikacje wchodzące w skład osiągnięcia naukowego były dotychczas cytowane 11 wg. *Web of Science*, a w bazie *Scopus* – 19 razy (stan na dzień 15 lutego 2024 r.), co przy krótkim okresie od opublikowania ww. prac, wskazuje na dość dobrą ich rozpoznawalność. Należy tu jednak zaznaczyć, że wchodzą w to autocytownia. Wyniki osiągnięcia naukowego były również prezentowane w postaci wygłoszonych przez Habilitanta referatów i doniesień na 6 konferencjach naukowych.

Starzenie się społeczeństw, które stało się w ostatnich dekadach problemem zarówno lokalnym jak i globalnym, ma istotny wpływ na wiele obszarów funkcjonowania danego państwa/regionu oraz na zdrowie publiczne poszczególnych społeczeństw. Należy

nadmienić, iż korzystne zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne osób starszych przyczynia się do ich większej samodzielności, co z kolei przekłada się na zmniejszenie obciążeń ekonomicznych oraz zaangażowanie państw we wspieranie osób starszych. Są one również ważne z perspektywy indywidualnej, ponieważ podnoszą jakość życia i lata życia w zdrowiu. Światowa populacja starzeje się, a osoby starsze są najszybciej rosnącym segmentem światowej populacji. Konsekwencją tego procesu jest występowanie w tej grupie populacyjnej różnych problemów zdrowotnych, które wiążą się z wyższą zachorowalnością, śmiertelnością i kosztami leczenia. Na wzorce żywieniowe starzejącej się populacji wpływa wiele czynników, w tym wiek, środowisko życia, uwarunkowania społeczno-ekonomiczne, jak również czynniki psychologiczne i medyczne, co dodatkowo zostało uwidocznione w okresie i po pandemii Covid-19. Identyfikacja czynników ryzyka niedożywienia, w tym ograniczeń w spożyciu określonych grup żywności, ma ogromne znaczenie dla lepszego ukierunkowania strategii interwencji oraz polityki żywnościowej i zdrowotnej w danym kraju, które powinny być odgórnie wprowadzane i sterowane. Ostatnie badania koncentrują się głównie na identyfikacji wzorów żywieniowych w różnych kontekstach, natomiast stosunkowo mało jest badań, zwłaszcza w warunkach polskich, dotyczących oceny bezpieczeństwa żywnościowego w odniesieniu do ekonomicznych i społecznych problemów związanych z niedoborem żywności spowodowanym przez różne ograniczenia, zwłaszcza ekonomiczne i kulturowe. Stąd też, podjęty przez Habilitanta temat (nurt) badawczy uważam za trafny i społecznie potrzebny. Uważam również, że powinien być on kontynuowany w obecnej sytuacji, w szerszej grupie populacyjnej i w stosunku do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych i geopolitycznych.

Głównym celem naukowym cyklu publikacji będących podstawą do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego było poszukiwanie związku między postrzeganiem bezpieczeństwa żywnościowego oraz wybranymi uwarunkowaniami środowiskowymi w grupie osób starszych w Polsce. Wskazany cel główny Habilitant zrealizował poprzez cele szczegółowe, które obejmowały:

1. Ocena postrzegania braku bezpieczeństwa żywnościowego z powodów finansowych przez osoby starsze o różnych cechach socjo-demograficznych. (publikacja: P1)
2. Określenie związku między postrzeganiem bezpieczeństwa żywnościowego oraz korzystaniem ze społecznego i rodzinnego wsparcia finansowego z uwzględnieniem cech socjo-demograficznych. (publikacja: P2)
3. Określenie związku między postrzeganiem bezpieczeństwa żywnościowego z powodu dużej odległości między miejscem zamieszkania a miejscem zakupu żywności i wybranymi cechami socjo-demograficznymi. (publikacja: P3)
4. Poszukiwanie związku między postrzeganiem różnych powodów braku bezpieczeństwa żywnościowego tj. powodów finansowych, społecznych, zdrowotnych i przestrzennych (geograficznych), a następnie między nimi a wybranymi cechami socjo-demograficznymi, aktywnością fizyczną, występowaniem chorób metabolicznych i prowadzących do utraty mobilności. (publikacja: P4 i P5)
5. Poszukiwanie związku między brakiem bezpieczeństwa żywnościowego oraz ryzykiem żywieniowym, z uwzględnieniem charakterystyki demograficznej, społeczno-

ekonomicznej i zdrowotnej oraz czynników żywieniowych opisujących to ryzyko. (publikacja: P6).

W przedstawionym autoreferacie Habilitant postawił również 3 hipotezy badawcze:

H.1: Postrzegany przez osoby starsze brak bezpieczeństwa żywnościowego w ich gospodarstwach domowych uwarunkowany jest ograniczonymi zasobami finansowymi, ograniczonym społecznym i rodzinnym wsparciem finansowym oraz dużą odległością sklepu spożywczego od ich miejsca zamieszkania.

H.2: Na postrzeganie braku bezpieczeństwa żywnościowego przez osoby starsze mają wpływ zarówno przyczyny finansowe, społeczne, geograficzne jak i zdrowotne, przy czym wzajemne powiązanie tych przyczyn zależne jest od uwarunkowań socjo-demograficznych, związanych z funkcjonowaniem fizycznym i sytuacjami zdrowotnymi.

H.3: Brak bezpieczeństwa żywnościowego jest związany z ryzykiem żywieniowym wśród osób starszych, przy czym związek ten jest zróżnicowany ze względu na cechy opisujące te osoby.

Poszczególne cele szczegółowe odnosiły się do kolejnych publikacji wskazanych w osiągnięciu, które weryfikowały postawione hipotezy badawcze.

Cele szczegółowe 1-4 oraz hipotezy H.1 i H.2 zostały zrealizowane i potwierdzone poprzez badanie pierwsze przeprowadzone w latach 2018-2019, wśród 762 osób (445 z województwa świętokrzyskiego i 317 z województwa śląskiego), w wieku 65 lat i starszych. Badania przeprowadzono w dwóch zróżnicowanych kulturowo i gospodarczo regionach Polski. W 2019 r. regionem o najniższym PKB (71,6% średniego PKB per capita) był region świętokrzyski, natomiast region śląski charakteryzował się wysokim PKB (102,3% średniego PKB per capita) – szkoda, że Habilitant nie podał tego uzasadnienia w pierwszej publikacji i w przedstawionym autoreferacie, co wyjaśniałoby poniekąd wybór regionów, oraz brak reprezentatywności próby badanej. Wyjaśnienie to znalazło się natomiast w publikacji P4. z 2022 roku (*Foods* 2022, 11, 3222. DOI: 10.3390/foods11203222). W powyższym badaniu do oceny cech socjo-demograficznych, aktywności fizycznej i wybranych sytuacji zdrowotnych badanej populacji wykorzystane zostały pytania ze zwalidowanego kwestionariusza KomPAN (Kwestionariusz do badania poglądów i zwyczajów żywieniowych) opracowany przez Komitet Nauk o Żywieniu Człowieka Polskiej Akademii Nauk). Z kolei do oceny postrzegania braku bezpieczeństwa żywnościowego wykorzystano pytania zaadaptowane z rekomendowanego przez USDA (United States Department of Agriculture) kwestionariusza HFSS (United States Household Food Security Survey Module) (nieprawidłowy odnośnik literaturowy w autoreferacie - HFSS 2022). Biorąc powyższe pod uwagę, oceniono obawy związane z dostępnością żywności w miejscu zamieszkania w ostatnim miesiącu z powodu: braku środków finansowych (publikacja: P1., P4., P5.), zamieszkania w dużej odległości od sklepów lub hipermarketów (publikacja: P3.-P5.), braku finansowej pomocy społecznej lub rodziny (publikacja: P2., P4., P5.) oraz problemów zdrowotnych utrudniających nabywanie żywności (publikacja: P4., P5.).

Wyniki tego badania zostały opublikowane w 5 pierwszych publikacjach: P1.-P5.

W publikacji **P1**. (Gajda R., Kotożyn-Krajewska D.: *Ekonomiczny aspekt bezpieczeństwa żywnościowego w gospodarstwach domowych osób starszych z uwzględnieniem wybranych cech socjo-demograficznych*. *Żywność, Nauka, Technologia, Jakość* 2020, 27, 1 (122), 111-121) oceniono postrzeganie braku bezpieczeństwa żywnościowego z powodów finansowych przez osoby starsze o różnych cechach socjo-demograficznych. Wykazano, iż ponad 25% badanych wyraziło opinię, że w ich gospodarstwach domowych brakowało żywności lub występowały obawy związane z jej brakiem z powodu ograniczonych środków finansowych. Płeć i wiek nie były czynnikami statystycznie istotnie różnicującymi taką opinię (test Chi²), przy czym na podstawie analizy MCA (Multiple Correspondence Analysis) wykazano związek między tą opinią a wiekiem badanych (75 lat i więcej). Z kolei miejsce zamieszkania, wykształcenie i skład osobowy gospodarstwa domowego respondentów to cechy socjo-demograficzne, które statystycznie istotnie różnicowały powyższą opinię badanych. Wykazano związek między: zamieszkaniem na wsi, wykształceniem podstawowym oraz zamieszkaniem bez partnera, ale z rodziną a opinią o braku bezpieczeństwa żywnościowego. Stąd też, postawiono wniosek, iż zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego w gospodarstwach domowych osób starszych wymaga opracowania strategii pomocy państwowej i społecznej.

W publikacji **P2**. (Gajda R., Jeżewska-Zychowicz M.: *The importance of social financial support in reducing food insecurity among elderly people*. *Food Security* 2021, 13, 3, 717-727) Habilitant skupił się na określeniu związku między postrzeganiem bezpieczeństwa żywnościowego oraz korzystaniem ze społecznego i rodzinnego wsparcia finansowego z uwzględnieniem cech socjo-demograficznych. Wielowymiarowa analiza korespondencji (MCA) i test chi-kwadrat zostały wykorzystane do porównania zmiennych jakościowych opisujących bezpieczeństwo żywnościowe, pomoc finansową i cechy społeczno-demograficzne. Wykazano, iż ponad dwie trzecie respondentów deklarowało, że nie potrzebuje pomocy finansowej ze strony opieki społecznej ani rodziny. Z wykorzystaniem metody MCA wybrano dwie kategorie zmiennych: osoby, które deklarowały, że ich gospodarstwo domowe ma bezpieczeństwo żywnościowe i nie potrzebują pomocy finansowej ze strony służb socjalnych lub rodziny, oraz osoby, które stwierdziły, że nie mają bezpieczeństwa żywnościowego i jednocześnie korzystały z pomocy finansowej lub nie korzystały z niej, ale miały problemy finansowe. Miejsce zamieszkania i skład gospodarstwa domowego były cechami, które istotnie wyróżniały opinie o braku bezpieczeństwa żywnościowego. Praktycznym wnioskiem z pracy było przesłanie, że należy usprawnić finansowe programy socjalne i edukację społeczną rodzin, aby zminimalizować ryzyko braku bezpieczeństwa żywnościowego w gospodarstwach domowych osób starszych, zwłaszcza tych, które nie korzystają z finansowego wsparcia społecznego.

W kolejnej pracy **P3**. (Gajda R., Jeżewska-Zychowicz M.: *Elderly perception of distance to the grocery store as a reason for feeling food insecurity – can food policy limit this?* *Nutrients* 2020, 12, 10) Habilitant określił związek między postrzeganiem bezpieczeństwa żywnościowego z powodu dużej odległości między miejscem zamieszkania a miejscem zakupu żywności i wybranymi cechami socjo-demograficznymi badanych. Wykazano, że zbyt duża odległość od miejsca zamieszkania do miejsca zakupu żywności była przyczyną braku poczucia bezpieczeństwa żywnościowego w badanej grupie osób starszych, zwłaszcza w grupach mężczyzn, osób w wieku 75 lat i więcej, mieszkających w środowisku wiejskim oraz mieszkających samotnie. Osoby informujące o braku żywności z powodu miejsca zamieszkania zbyt daleko od miejsca zakupu miały cechy

społeczno-demograficzne zbliżone do osób deklarujących brak poczucia bezpieczeństwa żywnościowego. Ograniczenie spożycia żywności ze względu na odległość od miejsca sprzedaży, w tym takich produktów jak ryby, niektóre owoce i warzywa oraz wołowina, może przyczynić się do pogorszenia diety, a w efekcie również do ich stanu zdrowia. Stąd też, wskazano, że uwzględnienie odległości od punktów sprzedaży żywności w polityce żywnościowej jako czynnika wpływającego na bezpieczeństwo żywnościowe osób starszych może przyczynić się do zapewnienia lepszej jakości ich życia. Samodzielny zakup żywności pomaga zaspokoić potrzeby fizjologiczne, ale także utrzymać kontakt ze społecznością i uniknąć wykluczenia, co również należy uwzględniać w poprawie warunków życia. Stąd też, w sytuacji ograniczonej niezależności obywateli, polityka żywnościowa powinna koncentrować się na braku bezpieczeństwa żywnościowego osób starszych z przyczyn innych niż ograniczenia finansowe.

Kolejnym etapem rozważań Habilitanta było poszukiwanie związku między postrzeganiem różnych powodów braku bezpieczeństwa żywnościowego tj. powodów finansowych, społecznych, zdrowotnych i przestrzennych (geograficznych), a następnie między nimi a wybranymi cechami socjo-demograficznymi, aktywnością fizyczną oraz występowaniem chorób metabolicznych i prowadzących do utraty mobilności, co przedstawiono w publikacjach **P4**. i **P5**. (Gajda R., Jeżewska-Zychowicz M., Styczyńska M., Jarossová M.A.: *Food insecurity in the households of Polish elderly: diversity in the perception of its causes by demographic and socioeconomic characteristics*. *Foods*, 2022, 11, 3222; Gajda R.: *Relationship between food insecurity of variable cause, physical activity and selected health situations among the older adults in Poland: a cross-sectional study*. *Żywność, Nauka, Technologia, Jakość*, 2023, 30, 1 (134), 85-104). Wyniki potwierdziły związek pomiędzy przyczynami braku bezpieczeństwa żywnościowego, poziomem aktywności fizycznej oraz wybranymi sytuacjami opisującymi zdrowie osób starszych. Dodatkowo analiza składowych głównych pozwoliła na agregację przyczyn do dwóch czynników (przyczyn powiązanych ze sobą). Wykazano, że przyczyna „ekonomiczno-społeczna” dla respondentów jest ważniejsza niż przyczyna „przestrzenno-zdrowotna” braku bezpieczeństwa żywnościowego. Jednak po uwzględnieniu cech związanych z aktywnością fizyczną i sytuacjami opisującymi zdrowie zmienia się znaczenie tych przyczyn (publikacja P5.). Dla osób o wyższej aktywności fizycznej i lepszym zdrowiu ważniejsza jest przyczyna „ekonomiczno-społeczna”, natomiast dla osób o niższym poziomie aktywności fizycznej i gorszym stanie zdrowia „przestrzenno-zdrowotna” przyczyna braku bezpieczeństwa żywnościowego okazuje się być kluczowa.

Kolejna praca (publikacja: **P6**. Gajda R., Jeżewska-Zychowicz M.: *Relationship between food insecurity and nutritional risk among the older adults in Poland – a preliminary study*. *Nutrients*, 2023, 15, 3232), której celem było określenie związku między brakiem bezpieczeństwa żywnościowego a ryzykiem żywieniowym, z uwzględnieniem charakterystyki demograficznej, społeczno-ekonomicznej i zdrowotnej oraz czynników żywieniowych opisujących to ryzyko posłużyła do zweryfikowania hipotezy 3 (H.3). Badanie to zrealizowano w 2021 roku wśród 417 osób w wieku 60 lat i więcej z województwa świętokrzyskiego i dolnośląskiego. Brak bezpieczeństwa żywnościowego oszacowano, biorąc pod uwagę obawy dotyczące dostępności żywności, brak podstawowych produktów żywnościowych, zmniejszenie wielkości posiłków i pomijanie posiłków (pytania z kwestionariusza HFSS - U.S. Household Food Security Survey Module). Ryzyko żywieniowe oszacowano wykorzystując pytania z kwestionariusza SCREEN-14

(Seniors in the Community: Risk Evaluation for Eating and Nutrition), biorąc pod uwagę: niewystarczające spożycie pokarmu, możliwość spożywania posiłków w towarzystwie innych osób, ograniczenia związane z trudnościami w gryzieniu, żuciu i połykaniu, dietę, środki finansowe dostępne na zakup żywności oraz przystosowanie się do zmian w celu funkcjonowania w środowisku (zdolność do samodzielnego nabywania pokarmu i przygotowywania posiłków). Na podstawie przeprowadzonej analizy wyodrębniono dwa klastry: I – "niskie bezpieczeństwo żywnościowe i wysokie ryzyko żywieniowe" oraz II – "wysokie bezpieczeństwo żywnościowe i niskie ryzyko żywieniowe". Klaster I obejmował osoby w wieku 60–65 lat i powyżej 75 roku życia, mieszkające na obszarach miejskich, mieszkające samotnie lub z rodziną, o niekorzystnej sytuacji ekonomicznej i relacjach rodzinnych. Grupę II stanowiły osoby w wieku 71–75 lat, będące mieszkańcami wsi, mieszkające z partnerem, o korzystnej sytuacji ekonomicznej i relacjach rodzinnych. Zdecydowaną większość żywieniowych czynników ryzyka stwierdzono w grupie I oraz wśród osób z wysokim ryzykiem żywieniowym. Największą liczbę osób dotyczyły takie żywieniowe czynniki ryzyka, jak trudności w żuciu lub gryzieniu, utrata apetytu, pomijanie posiłków i postrzeganie własnej wagi jako nieprawidłowej. Ponadto grupa osób najbardziej narażonych na wysokie ryzyko żywieniowe znajdowała się w niekorzystnej sytuacji ekonomicznej, miała złe relacje rodzinne, mieszkała samotnie lub z rodziną, oceniała swój stan zdrowia jako gorszy od rówieśników, miała nadwagę i otyłość, miała choroby metaboliczne lub utrudniała poruszanie się. Uzyskane wyniki mogą być wykorzystane do planowania polityki społecznej i zdrowotnej wobec osób starszych w Polsce.

W opinii recenzenta, w przedłożonym autoreferacie, niedosyt budzi brak syntetycznego przedstawienia najważniejszych kwestii związanych z przeprowadzonymi badaniami – w mojej ocenie na podstawie analizy danych zamieszczonych w publikacjach, były to dwa niezależne badania, pierwsze zrealizowane w latach 2018-2019 w grupie osób w wieku 65 lat i więcej w 2 województwach (świętokrzyskim i śląskim) oraz drugie badanie zrealizowane w 2021 roku też w 2 województwach ale świętokrzyskim i dolnośląskim w grupie osób w wieku 60 lat i więcej. Nigdzie nie znalazłam uzasadnienia zmiany miejsca przeprowadzenia badania drugiego, jak również obniżenia wieku osób (≥ 60 lat). Czy miało to jakiś związek z uzyskanymi wynikami w badaniu pierwszym? W autoreferacie zabrakło mi schematu realizacji badań, w tym doboru próby, kryterium włączenia i wykluczenia badanych osób. Ponadto, biorąc pod uwagę, iż nie była to grupa reprezentatywna dla populacji polskiej nie znalazłam uzasadnienia wyboru regionów – świętokrzyskie, śląskie, dolnośląskie?. Co prawda w przypadku badania pierwszego zostało to podane w publikacji P4. z 2022 r. (*Foods*, 11, 3222. DOI: 10.3390/foods11203222), natomiast nie znalazłam takiego uzasadnienia w przypadku badania drugiego z 2021 roku (badanie przeprowadzono w województwie świętokrzyskim i dolnośląskim zamiast śląskiego). W autoreferacie i w publikacjach nie znalazłam również informacji o zgodzie Komisji Etyki – czy była taka zgoda?

W mojej opinii zabrakło również ogólnych spostrzeżeń (syntetycznego podsumowania) z przeprowadzonych badań, podkreślenia znaczenia badań oraz ich wkładu w rozwój dyscypliny technologia żywności i żywienia.

Jak podaje Habilitant w poszczególnych artykułach wymiernym efektem prezentowanych badań i uzyskanych wyników może być ich uwzględnienie w opracowywaniu strategii i interwencji mających na celu ograniczenie zjawiska doświadczania braku bezpieczeństwa żywnościowego wśród osób starszych. Publiczna pomoc finansowa jest niezbędna dla wszystkich osób starszych, którzy jej potrzebują, ale jest szczególnie potrzebna dla osób o niskim SES mieszkających w dużych aglomeracjach. Z drugiej strony, ułatwienie fizycznego dostępu do żywności, ale także ułatwienie dostępu do opieki medycznej powinno być szczególnie oferowane w środowisku wiejskim. Wydaje się, że wyniki zaprezentowanych badań, pomimo braku reprezentatywności, można odnieść również do innych uwarunkowań społeczno-kulturowych, co można ocenić po braku różnic ze względu na regiony o zróżnicowanym PKB. Szkoda, że Habilitant nie zebrał tych wniosków praktycznych z poszczególnych publikacji w jeden podrozdział i nie zaprezentował ich w przedłożonym autoreferacie, np. w postaci rekomendacji dla organów samorządowych. W podsumowaniu zbrakło mi również nakreślenia ogólnych kierunków (problemów badawczych) dalszego rozwoju naukowego Kandydata oraz planowanych badań, m.in. wykorzystujących zdobytą wiedzę i umiejętności oraz kompetencje społeczne w prowadzeniu badań z osobami starszymi, co nie jest bez znaczenia w tego typu badaniach.

Szczegółowa analiza przesłanych materiałów wskazuje również na konieczność zwrócenia uwagi, aby w przyszłości Habilitant przykładał większą staranność i uwagę do przygotowywanych dokumentów oraz krytyczną analizę uzyskanych danych, wraz z ich syntetycznym podsumowaniem.

Reasumując, mimo powyższych uwag, uważam, że osiągnięcie naukowe dra inż. Roberta Gajdy składające się z sześciu opublikowanych prac pod wspólnym tytułem „*Postrzeganie bezpieczeństwa żywnościowego i jego wybrane uwarunkowania w grupie osób starszych w Polsce*” jest opracowaniem spójnym, obejmującym aktualne zagadnienia dotyczące osób starszych. Przeprowadzone przez Habilitanta badania cechują się wartością poznawczą, mają zarówno charakter naukowy, jak i aplikacyjny. Habilitant wykazał zdolność do planowania badań, ich przeprowadzenia oraz interpretacji uzyskanych wyników. Na podkreślenie zasługuje zdolność Habilitanta do nawiązywania współpracy z innymi ośrodkami badawczymi, współpracując zarówno podczas planowania i realizacji badań, jak i opracowywania wyników i ich publikowania. **Uważam, że przedstawiony do recenzji cykl publikacji spełnia ustawowy warunek stawiany kandydatom do stopnia doktora habilitowanego.**

3. Analiza i ocena całościowego dorobku naukowego i aktywności naukowej Habilitanta, w tym ocena istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Dorobek publikacyjny dra inż. Roberta Gajdy obejmuje łącznie 32 pozycje, w tym 21 publikacji naukowych, 1 monografię, 6 rozdziałów w monografii, 1 publikację w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych uwzględnionych w bazie Web of Science oraz 3 referatach lub komunikatach zjazdowych. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że 9 publikacji naukowych zostało opublikowanych w czasopiśmie z listy JCR z IF, a 12 publikacji w czasopiśmie recenzowanych bez IF. Podsumowując dorobek naukowy

Habilitanta należy zwrócić uwagę, iż łączny sumaryczny wskaźnik IF wynosi 45,861, w tym 24,200 stanowi osiągnięcie habilitacyjne (bez osiągnięcia, IF=21,661). Łączna liczba punktów wg list MNiSW/MEiN wg roku opublikowania wynosi 1579, w tym 740 stanowi osiągnięcie habilitacyjne. Stwierdzono istotny wzrost wskaźników bibliometrycznych po uzyskaniu stopnia doktora: 1515 punktów, przy czym 740 pkt to osiągnięcie habilitacyjne oraz IF=45,861. Indeks Hirscha obiektywnie charakteryzujący zainteresowanie środowiska naukowego realizowaną tematyką badawczą Habilitanta wynosi wg Web of Science 2, a wg Scopus 3, natomiast liczba cytowań wynosi odpowiednio 17 i 32 (stan na 15.02.2024. Mała widoczność Habilitanta wpływa również na małą liczbę powierzanych mu recenzji publikacji naukowych. Do momentu złożenia dokumentacji Kandydat wykonał recenzje 4 prac naukowych, w tym 3 w redakcjach czasopism zagranicznych), co jest prawdopodobnie związane z krótkim okresem pracy na uczelni.

Zaprezentowane dane naukometryczne Kandydata do stopnia doktora habilitowanego są, w mojej opinii, wystarczające do przeprowadzenia postępowania awansowego, a niski Indeks Hirscha i mała cytowalność prac wynika ze ścieżki rozwoju Habilitanta i faktu, iż na dobre na Uczelni i w nauce rozpoczął pracę dopiero po zatrudnieniu w 2019 roku, w Katedrze Żywienia Człowieka, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Na podkreślenie zasługuje natomiast fakt, iż od tego czasu widać bardzo intensywny rozwój naukowy dra inż. Roberta Gajdy oraz Jego działalność badawczą i publikacyjną oraz wyraźny progres w ilości opublikowanych prac w renomowanych czasopismach z listy JCR w ostatnich 4 latach. Zostało to zauważone i docenione, m.in. poprzez przyznanie nagrody JM Rektora UP we Wrocławiu za osiągnięcia naukowe - w 2023 roku indywidualnej nagrody I stopnia, a w 2021 roku indywidualnej nagrody II stopnia za osiągnięcia naukowe.

Posiadanie stażu w historii pracy zawodowej to kolejny niezbędny element oceniany w dorobku, jak wskazuje obecnie obowiązująca Ustawa. Habilitant, po doktoracie odbył 2 długoterminowe staże krajowe, trwające łącznie 21 tygodni:

- w Zakładzie Żywienia i Dietetyki Instytutu Nauk o Zdrowiu w Collegium Medicum Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, w ramach którego prowadził badania pt. „Identyfikacja ryzyka żywieniowego osób starszych o różnym statusie socjoekonomicznym i jakości życia”. Termin stażu: 10.05.2021 – 20.08.2021 (15 tygodni).
- w Katedrze i Klinice Geriatrii Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, w ramach którego realizowała badania nt. „Znaczenie wzorów żywieniowych w rozpoznaniu i różnicowaniu objawów zespołu kruchości wśród osób w starszym wieku”. Termin stażu: 16.08.2022 – 26.09.2022 (6 tygodni).

Reasumując uważam, iż zrealizowane staże naukowe oraz ich tematyka były ściśle związane z głównym nurtem zainteresowań Habilitanta, co jest cennym uzupełnieniem umiejętności metodycznych Kandydata wzbogacając Jego warsztat badawczy i prowadzenie badań w dyscyplinie technologia żywności i żywienia. Należy również podkreślić, że każdy z ww. staży został potwierdzony wspólnymi badaniami i opublikowanymi już pracami w czasopismach z listy JCR (<https://doi.org/10.3390/nu14081582>; <https://doi.org/10.3390/nu14030607>; <https://doi.org/10.3390/ijerph20042878>; <https://doi.org/10.15193/zntj/2023/136/454>).

Dr inż. Robert Gajda wykazał również współpracę i prowadzenie badań naukowych wspólnie z prof. dr hab. inż. Marzeną Jeżewską-Zychowicz z Katedry Badań Rynku Żywności i Konsumpcji, SGGW w Warszawie, co było efektem realizacji pracy doktorskiej w trybie eksternistycznym oraz późniejszą współpracą w ramach głównego osiągnięcia habilitacyjnego oraz innych prac/publikacji. Efektem tej współpracy jest opublikowanie wspólnie z Profesorem Marzeną Jeżewską-Zychowicz - 11 publikacji naukowych i 5 rozdziałów w monografiach. Habilitant współpracował i prowadził badania również na Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym w Częstochowie, co było związane z Jego pracą na stanowisku adiunkta ww. Uczelni oraz późniejszą dalszą współpracą z prof. Danutą Kołożyn-Krajewską. Mimo dość szerokiej współpracy krajowej, w mojej opinii, zabrakło współpracy na poziomie międzynarodowym, zarówno naukowej jak i dydaktycznej lub organizacyjnej. Zwiększyłyby to horyzonty naukowe Habilitanta i Jego widoczność na arenie międzynarodowej.

Dr inż. Robert Gajda był kierownikiem działania naukowego - Miniatura 6. nt.: *„Model polskiego kwestionariusza przesiewowej oceny ryzyka żywieniowego seniorów mieszkających w społeczności”* finansowanego w ramach funduszy z Narodowego Centrum Nauki (nr. DEC-2022/06/X/NZ9/00544). Czas realizacji: 1.10.2022 – 30.09.2023. Realizowane zadanie badawcze jest zgodne z głównym zakresem badawczym Habilitanta i dotyczyło opracowania narzędzia badawczego służącego do diagnostyki niedożywienia osób starszych (opracowanie modelu konstruktów pytań kwestionariusza do przesiewowej oceny ryzyka żywieniowego polskich seniorów), co w przyszłości, mam nadzieję, pozwoli na publikowanie wyników w czasopiśmie o wysokim wskaźniku wpływu oraz dalszą współpracą z ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą. Z obowiązku recenzenta w tym miejscu chciałbym również zwrócić uwagę, że z przedstawionego opisu trudno się zorientować czy badania zaplanowane w ramach ww. projektu/zadania badawczego zostały już zrealizowane czy nadal trwają, co jest najważniejszym osiągnięciem, jak będą one wykorzystane w dalszej pracy naukowej / zawodowej Habilitanta?

Podsumowując działalność naukowo-badawczą dra inż. Roberta Gajdy można wyróżnić dodatkowo 3 nurty (zagadnienia) badawcze wynikające z prowadzonych przez Habilitanta badań, m. in. z innymi ośrodkami naukowymi w Polsce. Dotyczą one: (1) występowania ryzyka żywieniowego i jego związek z wybranymi uwarunkowaniami wśród osób starszych, co jest ściśle związane z osiągnięciem habilitacyjnym kandydata, (2) identyfikacji wzorów żywieniowych i ich wybranych uwarunkowań w różnych grupach populacyjnych, m.in. wśród studentów, (3) oceny jakości diety i jej wybranych uwarunkowań w tym oceny wartości indeksu glikemicznego żywności i jego związek ze wskaźnikami antropometrycznymi, jak również oceny bezpieczeństwa żywności i jakości usług w gastronomii. Są to w mojej opinii pomniejszych kierunki badań, bowiem na dzień dzisiejszy nie znalazłam zbyt dużo publikacji czy doniesień Habilitanta z tego zakresu.

Po przeanalizowaniu dorobku naukowego oraz działalności naukowej i współpracy z innymi ośrodkami naukowym stwierdzam, że Habilitant wykazał się aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni/instytucji naukowej. Uważam jednak, że dobrze byłoby postarać się o współpracę o zasięgu międzynarodowym, co przełożyłoby się na odbycie stażu naukowego i dalszych wspólnych działaniach zarówno naukowych, jak i

dydaktycznych. Rozumiejąc stosunkowo krótki okres zatrudnienia na Uczelni proponowałam bym zacząć od wyjazdów w ramach Erasmus+, co często przekłada się na współpracę z danym ośrodkiem uniwersyteckim również na płaszczyźnie naukowej.

Podsumowując tę część mojej opinii stwierdzam, iż jest ona na poziomie dobrym, kwalifikującym do pozytywnej oceny w kontekście ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

4. Ocena działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzującej naukę

Zgodnie z obowiązującą Ustawą, Habilitant ma wykazać odpowiedni dorobek naukowy, oceniany w kilku aspektach. Niemniej jednak, działalność dydaktyczna, organizacyjna oraz popularyzująca naukę pomagają w przedstawieniu pełniejszej charakterystyki sylwetki Kandydatka, co również przedstawiam poniżej.

Działalność dydaktyczna

Na podstawie przesłanej dokumentacji można stwierdzić, że Habilitant ma doświadczenie dydaktyczne i jest doświadczonym nauczycielem akademickim, pracował w 4 ośrodkach akademickich, prowadząc zajęcia ze studentami, a przez 12 lat uczył również młodzież przedmiotów zawodowych (gastronomicznych) w zespole Szkół Ekonomicznych w Kielcach. Dr inż. Robert Gajda podnosił dodatkowo swoje kompetencje zawodowe poprzez ukończenie studiów podyplomowych: *Nowoczesna Organizacja i Zarządzanie w Gastronomii* - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz *Dietetyka w chorobach wewnętrznych i metabolicznych* - Warszawski Uniwersytet Medyczny w Warszawie.

Od momentu zatrudnienia w Katedrze Żywienia Człowieka na Wydziale Biotechnologii i Nauk o Żywności, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu dr inż. Robert Gajda jest zaangażowanym dydaktykiem, prowadząc zajęcia dydaktyczne z 11 przedmiotów, w tym głównie w formie ćwiczeń i seminariów. Są to następujące zajęcia: podstawy technologii gastronomii (wykład) oraz żywienie człowieka (ćwiczenia laboratoryjne), podstawy żywienia człowieka (ćwiczenia laboratoryjne), dietoterapia w geriatrici (ćwiczenia laboratoryjne), socjo-ekonomiczne uwarunkowania żywienia (ćwiczenia audytoryjne); metodologia i planowanie badań żywieniowych (ćwiczenia laboratoryjne), technologia produkcji potraw (ćwiczenia laboratoryjne), produkcja potraw i posiłków dietetycznych (ćwiczenia laboratoryjne), wyposażenie zakładów żywienia zbiorowego (ćwiczenia laboratoryjne), organizacja i projektowanie zakładów żywienia zbiorowego (ćwiczenia projektowe), higiena i toksykologia żywności (ćwiczenia laboratoryjne), jak również seminarium, pracownia magisterska (ćwiczenia laboratoryjne), pracownia magisterska II (ćwiczenia laboratoryjne).

W czasie pracy w Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu dr inż. Robert Gajda był promotorem 9 prac magisterskich i 6 prac inżynierskich. Jest również współautorem dwóch podręczników: Gajda R., Kołodziejczyk A.: *Podstawy żywienia człowieka z zadaniami*. Wyd. MedFarm. Wrocław 2018 oraz Gajda R., Broniecka A.: *Metodologia badań żywieniowych*. Wyd. AWF Wrocław. Wrocław 2018, co wskazuje na zaangażowanie w proces dydaktyczny i dobre przygotowanie do prowadzonych zajęć.

Uważam, że doświadczenie dydaktyczne w tym zakresie Habilitanta jest satysfakcjonujące, biorąc pod uwagę, iż w Katedrze Żywienia Człowieka UP we Wrocławiu

pracuje dopiero od 2019 roku. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż uzyskał w 2023 roku zespołową nagrodę JM Rektora za osiągnięcia dydaktyczne.

Działalność organizacyjna

Poza działalnością naukową i dydaktyczną w okresie zatrudnienia w Katedrze Żywienia Człowieka na Wydziale Biotechnologii i Nauk o Żywności, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu Habilitant był członkiem Wydziałowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz egzaminatorem części gastronomicznej w eliminacjach okręgowych XLV Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych (Wrocław 8.04.2022 r.).

Z kolei, pracując w Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im Jana Długosza w Częstochowie dr inż. Robert Gajda był członkiem Komitetu Organizacyjnego VIII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu Żywność – Żywnienie – Dietetyka na temat: „Żywnienie i Dietetyka Osób Starszych” organizowanej przy współpracy Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności (16-17.10.2019 r.) oraz członkiem zespołu przygotowującego wnioski o przyznawanie uprawnień do nadawania stopnia doktora w zakresie dyscypliny nauk o zdrowiu na Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza w Częstochowie (Częstochowa, 10.2018 – 01.2019 r.).

Habilitant był również koordynatorem i uczestnikiem programu Leonardo da Vinci; będącego częścią programu „Uczenie się przez całe życie”; nr projektu PL/06/A/Pla/174421; tytuł Projektu: Innowacyjność i konkurencyjność w gospodarce w XXI wieku; realizacja: MLS International College in Bournemouth UK – 2005 r., natomiast w 2006 r. uczestnikiem programu Leonardo da Vinci, nr projektu 07-LdV/M07/k/VETPRO/009 tytuł Projektu: Professional training workshop programme for the development of teaching methodology and assessment awareness for business and hospitality teachers. Realizacja: MLS International College in Bournemouth UK.

W latach 2005–2008 dr inż. Robert Gajda był recenzentem i koordynatorem egzaminacyjnym w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w zawodach: Technik żywienia i gospodarstwa domowego, Technik organizacji usług gastronomicznych, Kelner, co wynikało z jego ówczesnego zatrudnienia i w mojej opinii było i jest pomocne przy realizacji zajęć dydaktycznego z tego zakresu ze studentami.

Działalność popularyzująca naukę

Dr inż. Robert Gajda aktywnie uczestniczy w popularyzacji wiedzy poprzez udział w organizacji oraz prowadzeniu warsztatów i wykładów, głównie dla seniorów, co jest wynikiem prowadzonych przez niego badań i zainteresowań naukowych. Można do nich zaliczyć następujące wykłady, seminaria i warsztaty: (1) *Zalecenia żywieniowe i zdrowotne dla osób w starszym wieku* - 23.04.2023. Koło Gospodyń Wiejskich w Piecowicach – „Artystyczne Piecowice”; (2) *Żywieniowa profilaktyka chorób wśród osób starszych* – 9.09.2022. Przestrzeń III wieku WCRS Wrocław; (3) *Żywieniowa profilaktyka chorób wśród osób w późnej dorosłości* - 12.09.2022. Fundacja OnWater.pl. Centrum Odra Wrocław; (4) *Żywieniowa profilaktyka chorób wśród osób starszych* – 16.09.2022. Przestrzeń III wieku WCRS Wrocław; (5) *Zalecenia żywieniowe dla osób starszych* - 19.09.2022. Dolnośląski Festiwal Nauki. Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu; (6) *Zalecenia żywieniowe dla osób w późnej dorosłości* – 28.09.2022.

Nowodworskie Centrum Aktywności Sportowej i Społecznej „CITIUS” we Wrocławiu; (7) *Zalecenia żywieniowe dla osób starszych* – 9.09.2021. Przestrzeń III wieku WCRS Wrocław. Habilitant prowadził również seminaria podczas XVIII Wrocławskich Dni Nauki i Techniki. NOT. 10.11.2022, nt. „Znaczenie suplementacji w redukcji ryzyka zespołu kruchości w późnej dorosłości” oraz wygłoszony referat, pt. „Ocena ryzyka żywieniowego osób starszych” w ramach seminarium naukowego w Instytucie Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. 14.05.2021. Kielce. Natomiast w ramach Dolnośląskiego Festiwalu Nauki przeprowadził warsztaty pt. „Zalecenia żywieniowe dla osób starszych z sarkopenią i zespołem kruchości” – 17.09.2022.

Reasumując stwierdzam, że Habilitant jest aktywnym pracownikiem również w zakresie działalności popularyzującej naukę dotyczącą kluczowych problemów żywieniowo-zdrowotnych w różnych grupach populacyjnych, a zwłaszcza wśród osób starszych.

Wniosek końcowy

Na podstawie analizy dorobku naukowego dra inż. Roberta Andrzeja Gajdy, znacząco powiększonego po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, jak również analizy przedłożonego cyklu monotematycznych publikacji naukowych w dyscyplinie technologia żywności i żywienia stwierdzam, że dr inż. Robert Gajda jest badaczem, legitymizującym się wartościowym i ukierunkowanym dorobkiem badawczym z zakresu żywienia człowieka, zwłaszcza dotyczącym osób starszych. Cykl stanowiący osiągnięcie naukowe pt.: *„Postrzeganie bezpieczeństwa żywnościowego i jego wybrane uwarunkowania w grupie osób starszych w Polsce”* wnosi istotny wkład w rozwój dyscypliny naukowej technologia żywności i żywienia i posiada wartość naukową i aplikacyjną.

Działalność naukowa Habilitanta cechuje się istotnymi i oryginalnymi badaniami naukowymi, a analiza dorobku wskazują, że jest On osobą przygotowaną do samodzielnej pracy naukowej. Dr inż. Robert Gajda wykazuje również doświadczenie w zakresie współpracy z innymi ośrodkami naukowymi w Polsce, a w ostatnim czasie podjął się również próby, z sukcesem pozyskania środków na realizację badań w ramach zadania Miniatura 6, co mam nadzieję przełoży się na aplikowanie o dalsze środki na badania naukowe.

Zarówno przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe jak i pozostały dorobek: dotyczący współpracy z innymi ośrodkami naukowymi oraz dydaktyczny, organizacyjny i popularyzujący wiedzę odpowiadają warunkom określonym w art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym nauce oraz art. 221 ust. 8 ww. ustawy (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.). **Stąd też, wnoszę do Rady Naukowej Dyscypliny Technologia Żywności i Żywienia Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu o dopuszczenie dra inż. Roberta Andrzeja Gajdy do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.**

Z poważaniem

Prof. dr hab. Jadwiga Hamułka